

QORTI TA' L-APPELL

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tas-26 ta' Gunju, 2012

Appell Civili Numru. 261/2008/1

Rikors Numru: 261/2008SM

**GasamMamo Insurance Limited C3143 kif surrogata
fid-drittijiet tal-assigurati taghha Massimo Abela,
Anton Gauci, Victor George Vassallo, Karen Farrugia,
Victoria Zammit Cutajar, Maria Camilleri, Antoinette
Marie Curmi, Joseph Lupi, John Borg, Josef Pirota,
Grace Micallef, Vincent Borg, Reuben Grech, Amanda
Xuereb, Jason Calleja, James Buhagiar, Carmelo
Falzon, Stephen Degabriele, Melanie Debono,
Wilhelmina Sammut, Matthew Fenech, Anthony
Micallef, Alexis Vella Falzon, Ruth Bonanno, Stefan
Vella, Fiona Dalton, Nicholas Agius, Silvio Attard,
Christopher Bezzina, Romina Attard, Joseph Refalo,
Doreen Sant, Francesca Xuereb, David Azzopardi,
Anna Caruana, Marina Carabott, Sarah Borg, Mary
Grace Cassar, Joseph G Tabone Adami, Joseph
Camilleri, Marlene Caruana, Johanna Pizzuto, Philip
Vella, Andrew Mangion, Ariana Marie Xuereb, Malcolm
Borg, Joseph Elich, Oreste Alessandro, Mary Doris
Bugeja, David Micallef, Dionisius Grech, Maria Tonna,**

Maria Dolores Bonello, Sandro Camilleri, Oswald Abela, Isabella Mifsud, Rosario Micallef, Ryan Farrugia, Guy Cubitt, David Alamango, Sarah Alamango, Mark Hyzler, Tara Brownrigg, Etienne Sciberras, Marija Axiak, Catherine Musu, Rebecca Mifsud, Renald Bugeja skont il-ligi u l-polza.

vs

RyanAir Limited

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Illi fit-30 ta' Marzu 2011 il-Qorti tal-Magistrati (Malta) ippronunzjat s-segwenti sentenza fl-ismijiet premessi: -

“Il-Qorti,

Rat ir-rikors fuq indikat datat il-15 ta' Lulju tas-sena 2008 li permezz tieghu s-socjeta` assikuratrici rikorrenti sejhet lis-socjeta` ntimata quddiem din il-qorti sabiex tghid ghaliex m'ghandhiex tkun ikkundannata:

1. Illi thallas is-somma ta' sitt elef u erba' mija u tliet ewro u tlieta u tletin centezmu, (€6,403.33), rapprezentanti kwantu ghal erbat elef, seba' mija u tmienja u tmenin ewro u tnejn u tmenin centezmu, (€4,788.82), kumpens moghti mis-socjeta` attrici lill-assigurati taghha ghal hsharat u/jew nuqqasijiet fuq baggalji tal-assikurati taghha, (prospett Dok A), liema hsharat u/jew nuqqasijiet sehew meta l-bagalji kienu that ir-responsabbilita` tas-socjeta` intimata, u kwantu ghal elf, sitt mija u erbatax-il ewro u wiehed u hamsin centezmu, (€1,614.51), rapprezentanti rifuzjoni ta' taxxi mhallsa mill-assikurati lis-socjeta` ntimata ghal titjiriet, li gew kancellati u ghal liema ammonti l-assigurati gew ikkumpensati mis-socjeta` attrici, (prospett Dok.B), li b'hekk giet issurrogata fid-drittijiet taghhom;

2. Bl-ispejjez, u bl-interessi, mid-data tal-prezentata tar-rikors kontra s-socjeta` ntimata ngunta ghas-subizzjoni;

Rat ir-risposta ta-socjeta' intimata datata t-2 ta' Dicembru tas-sena 2008, li permezz taghha ghazlet li tirrispondi bil-mod segwenti:

1. Illi preliminarjament is-socjeta` rikorrenti ghandha fl-ewwel lok iggib prova illi hija giet surrogata mill-persuni ndikati fl-Avviz promotur permezz tad-debiti kuntratti relattivi;

2. Illi preliminarjament ukoll it-talbiet tas-socjeta` rikorrenti fil-konfront tal-allegati hsarat u/jew nuqqasijiet fil-bagalji tal-assigurati jinsabu perenti bit-trapass taz-zmien a tenur tal-artikolu 31 tal-Carriage By Air (International and Non-International Carriage) Order (Avviz Legali Numru 63 tal-1991 kif emendat) li jimplimenta u jdahhal fis-sehh il-provvedimenti tal-Konvenzjoni ta' Montreal (Convention for the Unification of Certain Rules relating to International Carriage by Air tal-1929) kif ukoll tar-Regolament Numru 889/2002 tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill (li jemenda ir-Regolament tal-Kunsill Numru 2027/97) u ghalhekk it-talba tas-socjeta` ghandha tigi michuda bl-ispejjez kontra taghha;

3. Illi t-talbiet tal-kumpanija rikorrenti inkluzi dawk dwar ir-rifuzjoni tat-taxxa huma perenti wkoll skont il-kuntratt bejn is-socjeta` ntimata u l-assigurati li huwa rifless ukoll fit-Terms and Conditions and General Conditions of Carriage policy tas-socjeta` intimata illi kien jezigi li:

“15.1.2 If you wish to file a claim or an action regarding Damage to Chacked Baggage, you must write and complain as soon as possible. In the case of Damage to Checked Baggage, you must write and complain within seven (7) days and in the case of delay within twenty-one (21) days, in both cases from the date on which the baggage was placed at your disposal” u,

“ 4.2.1 Government taxes imposed in respect of a flight to be operated by us and undertaken by you at levels

prevailing at the time you make your reservation. If you do not travel, you may apply in writing within one month for a full refund subject to a reasonable administration fee”;

4. Illi l-assigurati u saħansitra s-socjeta` rikorrenti qatt ma nnotifikaw lis-socjeta` esponenti, la fit-terminu stipulat skont il-ligi u l-kuntratt, u lanqas wara dan it-terminu; u dan naturalment sakemm innotifikaw it-talbiet tagħhom permezz tar-rikors li allura kien tardiv wisq;

5. Illi fil-mertu u mingħajr pregudizzju għal dak s-suespost, it-talba tas-socjeta` rikorrenti għall-ħlas ta' erbat elef, seba' mija u tmienja u tmenin ewro u tnejn u tmenin centezmu, (€4,788.82), rapprezentanti total ta' kumpens allegatament mogħti mis-socjeta` rikorrenti lill-assigurati tagħha għal ħsarat u/jew nuqqasijiet fil-bagalji tal-assigurati tagħha meta allegatament, kienu taħt ir-responsabbiltà tas-socjeta` rikorrenti hija wkoll infondata fil-fatt u fid-dritt u dan għal diversi raġunijiet kif gejjin;

6. Illi s-socjeta` rikorrenti ma tagħti ebda spjegazzjoni ta' kif l-istess socjeta` wasslet għall-ammonti fit-talba tagħha u li għal kull talba rispettiva, li wiehed irid japprezza hija individwali u separata minn oħra, hemm bżonn qabel xejn prova minn naha tas-socjeta` rikorrenti illi fil-fatt din is-socjeta` verament hallset l-ammont mitlub għall-allegat ħsara u/jew nuqqas kif ukoll prova tal-valur veru tal-bagalji li allegatament kellhom il-ħsara jew nuqqas;

7. Illi numru mit-talbiet li qieghda tagħmel is-socjeta` rikorrenti huma vessatorji u dan għaliex is-socjeta` intimata diga hallset lill-assigurati rispettivi ammonti li qegħdin jergghu jigu mitluba fir-rikors odjern;

8. Illi fir-rigward tat-talbiet relattivi għar-rifuzjoni ta' taxxa u mingħajr pregudizzju għas-suespost, dawn ukoll huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u fi kwalunkwe każ, huma eċċesivi stante illi s-socjeta` rikorrenti ma hijjex biss titlob għar-rifuzjoni tat-taxxa migbura izda qieghda titlob ukoll ammonti u spejjeż oħra li ma humiex rimborzabbli skont il-kuntratti relattivi mal-passiggieri;

9. Illi s-socjeta` rikorrenti kellha tkun taf illi f'kazijiet simili l-prassi normali hi dejjem dik illi l-kumpanija li tinxurja ghandha qabel xejn, u specjalement qabel ma tirrifondi xi spejjez, tikkonferma mal-kumpanija tal-ajru permezz ta' ittra maghrufa bhala "no-show-letter" illi verament kien il-kaz li l-assigurat ikkancella t-titjira u li m'ghamilx uzu mill-biljett tal-ajru u li barra minn hekk is-socjeta` ntinata theggeg hi lill-klijenti taghha biex japplikaw ghal "no-show-letter" f'dawn il-kazijiet u dan kif jirrizulta mid-dokument hawn anness bhala Dok R1;

10. Illi barra min hekk, is-socjeta` rikorrenti kellha tkun taf ukoll illi skont il-kuntratt bejn l-assigurati u s-socjeta` esponenti u l-policy tas-socjeta` intimata, f'kull kaz bhal dan meta ssir rifuzjoni ta' taxxa, ghandu dejjem japplika administration fee ta' tmintax-il ewro, (€18.00), li jitnaqqsu mill-ammont rifuz, u ghalhekk, minghajr pregudizzju, jekk ikun il-kaz li s-socjeta` esponenti jkollha taghti rifuzjoni tat-taxxi, dan l-ammont ghandu jitnaqqas bhal f'kull kaz iehor u dan, kif jirrizulta fid-dokument hawn anness bhala Dok R2;

11. Ghaldagstant u ghar-ragunijiet suesposti, t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fil-ligi u ghalhekk is-socjeta` esponenti umilment titlob illi din il-qorti tichad it-talbiet kollha bl-ispejjez kontra s-socjeta` rikorrenti;

Rat il-verbal taghha datat l-10 ta' Dicembru tas-sena 2009 li permezz tieghu ordnat li jingiebu l-provi dwar l-ewwel erba' (4) eccezzjonijiet sollevati mis-socjeta` intimata, ilkoll ta' natura preliminari, u ordnat il-kapovolgiment tal-provi fir-rigward;

Rat in-nota konguntiva tal-partijiet datata s-17 ta' Gunju tas-sena 2009;

Rat in-nota tas-socjeta` intimata, ukoll datata s-17 ta' Gunju tas-sena 2009 li permezz taghha rtirat l-ewwel eccezzjoni minnha sollevata fir-risposta taghha fuq indikata;

Rat in-nota tas-socjeta` rikorrenti, wkoll datata s-17 ta' Gunju tas-sena 2009, li permezz taghha irriduciet it-talba ghal sitt elef, mitejn u sitta u disghin ewro u tnejn u disghin centezmu, (€6,296.92);

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti kollha esebiti;

Rat id-dikjarazzjoni tar-rapprezentanti legali tal-partijiet fejn wara li ezawrew il-provi taghhom talbu li t-trattazzjoni ssir permezz ta' noti ta' sottomissjonijiet;

Rat il-verbal taghha fejn wara li laqghet it-talba ndikata fil-paragrafu precedenti, iffissat it-termini ghall-prezentazzjoni ta' dawn in-noti;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi t-talba tas-socjeta` rikorrenti giet ridotta ghal erbat elef, mitejn u dsatax-il ewro u hamsa u hamsin centezmu, (€4,219.55), (ara nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` rikorrenti, fol 302 u 307), u dan, ghall-hsarat jew nuqqasijiet fuq il-bagalji tal-assikurati taghha meta dawn uzaw is-servizz tas-socjeta` intimata;

2. Illi dawn id-danni kienu sofferti mill-assikurati tas-socjeta` rikorrenti meta dawn kienu gejjin minn vjagg fuq ajruplan tas-socjeta` intimata u wara l-procedura segwita mill-istess socjeta` meta l-istess utenti intavolaw it-talbiet taghhom maghha ghar-risarciment tad-dannu minnhom soffert;

3. Illi d-danni sofferti mill-assikurati indikati kienu jirrigwardaw telf ta' valiggi tas-safar u/jew serq ta' oggetti mill-istess;

4. Illi dawn kollha gew debitament investigati u riskontrati kif dovut mis-socjeta` rikorrenti li eventwalment ghamlet tajjeb ghad-danni sofferti mill-assikurati taghha;

5. Illi tenut kont tas-suespost, is-socjeta` rikorrenti giet debitament surrogata fid-drittijiet tal-assikurati taghha u peress li t-talba taghha ghal risarciment tal-istess kienet respinta mis-socjeta` intimata, kienet kostretta tintavola din il-procedura;

Ikkunsidrat:

Illi l-pozizzjoni tas-socjeta` intimata tista' tigi sintetikament kompilata bil-mod segwenti:

1. Illi preliminarjament is-socjeta` ntinata tissolleva l-eccezzjoni tal-Preskrizzjoni u dan, ai termini tal-Avviz Legali Numru 63 tal-1991 kif emendat li jgib fis-sehh kemm il-Konvenzjoni ta' Montreal tal-1929 u r-Regolament Numru 889/2002 tal-Unjoni Ewropea;

2. Illi in sintesi dawn ir-regolamenti jistipulaw is-segwenti f'kaz ta' danni bhal dawk in dizamina:

i. Illi persuna li ssofri danni bhal dawk in dizamina hi marbuta li tilmenta mas-socjeta` li ssiefer malli tinduna b'dan id-dannu, jew ghall-inqas, fi zmien sebat (7) ijiem f'kaz ta' valiggja, jew erbatax (14)-il gurnata f'kaz ta' garr ta' merkanzija;

ii. Illi di piu`, f'kaz ta' dewmien, l-ilment ghandu jigi intavolat fi zmien wiehed u ghoxrin (21) gurnata minn meta l-valiggja jew il-merkanzija tigi ghad-dispozizzjoni tal-lanjant;

iii. Illi in oltre, kull ilment ghandu tassattivament isir bil-miktub;

iv. Illi finalment, jekk l-ebda ilment ma jsir entro l-limiti fuq indikati allura l-ebda azzjonijiet ma jkun jistghu jigu ndirizzati fil-konfront tas-socjeta` li ggorr tali valiggi jew merkanzija;

3. Illi s-suespost jirrizulta wkoll konsolidat mill-kundizzjonijiet tal-garr konkluz bejn is-socjeta` intimata u l-assigurati nvoluti fil-vertenza odjerna, (ara fol 58 u 59);

4. Illi l-passiggieri nvoluti ma jirrizultax li lmentaw direttament mas-socjeta` ntimata fil-perjodu kontrattwalment stipulat u dan, nonostante li ntavolaw l'hekk imsejjah "Property Irregularity Report", (PIR), peress li dan la hu rapport fit-termini tar-regolamenti u kundizzjonijiet fuq citati, u lanqas ma' intbaghat direttament lis-socjeta' ntimata;

5. Illi ghalkemm ghalhekk jirrizulta li saru rapporti dwar hsarat sofferti ma' socjeta` li tiehu hsieb dawn l-ilmenti, (il-"GlobeGround"), dawn ma jirrizultawx li nghaddew, lis-socjeta` ntimata fit-terminu preskritt;

6. Illi in oltre, ma ngiebet l-ebda prova li kienu saru xi lmenti bil-miktub fiz-zmien stipulat mid-data tal-hsarat;

7. Illi rigward it-talba ghal rifuzjoni ta' taxi governattivi ssostni s-segwenti:

i. Illi il-metodu ta' kif isir ilment fir-rigward ta' dawn it-taxxi hu kontrattwalment stipulat bejn is-socjeta` ntimata u l-passiggieri taghha li dawn tal-ahhar ghandhom jintavolaw dan it-tip t'ilment fi zmien xahar mid-data tal-vjagg, (ara fol 49 – paragrafu 4.2.1);

ii. Illi skont ir-rapprezentant tas-socjeta` intimata hadd mill-lanjanti tas-socjeta` assikuratrici ma jirrizulta li ntavola tali lment fiz-zmien preskritt;

iii. Illi sussegwentement il-lanjanza rigwardanti penali amministrattiva ma treggix;

8. Illi konsegwentement, is-socjeta` ntimata qed titlob li t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti jigu michuda;

Ikkunsidrat:

Illi l-vertenza odjerna hi wahda dependenti minn struttura procedurali stretta naxxenti mill-kundizzjonijiet ta' natura kemm ta' ligi internazzjonali kif ukoll dik ta' ligi rigwardanti d-dritt privat;

Illi jakkomuna t-tnejn hu r-rigorozita` legali pretiza f'relazzzjonijiet bhal dawk in dizamina;

Illi ghal dak li jirrigwarda d-danni sofferti mill-passiggieri tas-socjeta` intimata jirrizulta li kwalunkwe talba ghal risarciment kellha ssir bi procedura mahsuba appozita li mill-provi prodotti ma jirrizultax li saret kif statutorjament prestabbilit jew kif kontrattwalment stabbilit bejn il-partijiet;

Illi di piu`, rigward it-talba ghal rifuzjoni ta' taxxi mis-socjeta` intimata lil dik rikorrenti jirrizulta wkoll assodat li la saru talbiet appoziti u wisq anqas, saru fiz-zmien kontrattwalment stipulat;

Illi finalment rigward it-talba ghal rifuzjoni ta' spejjez amministrattivi, hawn ukoll ma jirrizultax li l-lanjanti qagħdu għat-termini kontrattwalment elenkati;

Għaldaqstant, in vista tal-premess, ma tqisx li s-socjeta` rikorrenti ippruvat il-kaz tagħha skont il-ligi u konsegwentement tichad it-talbiet tas-socjeta` rikorrenti, bl-ispejjez."

Rat ir-rikors tal-appell ta' GasanMamo Insurance Limited datat 19 ta' April 2011 a fol 1 ta-process fejn talbet lill-Qorti sabiex *in vista* tal-aggravji minnha mressqa tilqa' l-appell tagħha u dan billi tirrevoka u thassar is-sentenza appellata bl-ispejjez u bl-interessi skont il-ligi u b'hekk tilqa' t-talba attrici kif proposta fl-avviz relattiv.

Rat li dan l-appell kien appuntat għas-smigh għas-seduta tat-13 ta' Ottubru 2011.

Rat ir-rikors ta' GasanMamo Insurance Limited C 3143 datat 19 ta' April 2011 a fol 24 tal-process fejn l-istess socjeta' talbet lill-Qorti joghghobha tawtorizzaha sabiex in-notifiki relattivi għal din il-kawza jsiru *tramite* l-ufficcju tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

Avukat Generali; u l-Qorti laqghet it-talba kif jidher bid-digriet taghha moghti fit-3 ta' Mejju 2011.

Rat in-nota tal-Avukat Generali datata 13 ta' Novembru 2011 a fol 32 tal-process.

Rat ir-risposta tal-appell tas-socjeta' Ryanair Limited datata 22 ta' Dicembrul 2011 a fol 35 tal-process fejn sostniet ghar-ragunijiet hemm indikati li s-sentenza tal-Ewwel Qorti hija gusta u timmerita konferma u ghalhekk l-appell interpost ghandu jigi michud bl-ispejjez doppji kontra l-kumpanija appallanti.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma fit-12 ta' Jannar 2012 fejn meta ssejjah l-appell deher Dr. Peter Borg Costanzi ghas-socjeta' appellanti rapprezentata minn Joe Galdes, u Dr. Paul Gonzi ghas-socjeta' appallata. Id-difensuri trattaw il-kaz. L-appell gie differit ghas-sentenza ghat-28 ta' Gunju 2012.

Rat id-digriet ta' din il-Qorti datat 5 ta' Gunju 2012 fejn irrikjamat l-appell ghas-26 ta' Gunju 2012 ghall-istess skop u d-difensuri tal-partijiet taw ruhhom notifikati ghall-partijiet minnhom rapprezentanti bid-digriet tar-rikjam tal-kawza u b'hekk din il-Qorti tista' u ser tghaddi ghal-prolazzjoni tas-sentenza.

Rat in-nota ta' GasanMamo Insurance Limited datata 11 ta' Gunju 2012 illi permezz taghha s-socjeta' attrici qed tirriduci t-talba taghha ghal €2,302.30 u zzomm ferm il-kap tal-ispejjez.

Rat l-atti kollha tal-istess kawza inkluz is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet premissi datata 30 ta' Marzu 2011.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi l-appell odjern huwa fis-sens li (1) la darba issir l-lment (“*complaint*”) permezz ta’ dak li huwa maghruf bhala “*property irregularity report*” (PIR) li jsir minnufih jew forthwith jew mhux aktar tard minn 7 t’ijiem mir-ricevuta tal-baggalji li kienu *checked* mela allura dan huwa meqjus bhala konformi ma’ dak li jipprovdi l-**artikolu 31 tal-Montreal Convention**; dan l-ilment sar fil-kaz in ezami ma’ Servisair jew GlobeGround Malta Limited li hija l-*groundhandling agent* ta’ Ryan Air u fil-fatt dan ir-rapport tinghata kopja tieghu lill-passigier u lill Ryan Air u dan jissodisfa r-rekwiziti tal-imsemmi artikolu li lment ghandhu jsir minnufih jew fiz-zmien stipulat u li ghandhu jsir bil-miktub, u huwa f’dan id-dawl li r-rekwiziti tat-*Terms and Conditions and General Conditions of Carriage Policy* ta’ Ryan Air ghandhom jigu interpretati meta dawn minn naha taghhom jipprovdu li “*if you wish to filean action regarding Damage to Checked Baggage, you must write and complain as soon as possible. In the case of Damage to Checked Baggage, you must write and complain within seven (7) days and in the case of Delay within twenty-one (21) days in both cases from the date on which the Baggage was placed at your disposal*” fis-sens li dan l-RIP ghandhu l-istess jigi kkonsidrat bhala lment anke a fini tal-istess disposizzjoni, ghaliex altrimenti jkunu qed jirrekjedu iktar minn dak rikjest fil-**Montreal Convention** ghaliex b’hekk r-responsabilita’ tal-*carrier* skond l-istess konvenzjoni tkun qed tigi eluza jew eliminata u dan ma huwiex permess skond l-**artikolu 27 tal-Konvenzjoni** li trendi kull kundizzjoni in konflitt mal-provedimenti tal-istess bhala mhux permissibli tant li kull klawnsola kontrattwali hekk inserita tigi kkonsidarata bhala nulla u bla effett skond l-**artikolu 47 tal-Konvenzjoni**; li tali RIP hija kkonsidrata bhala lment a bazi tal-**artikolu 31 tal-Konvenzjoni** huwa kkonfermat mill-fatt li l-linji tal-ajru l-ohra kollha dejjem ikkonsidrat l-RIP bhala konsonanti ma’ dak rikjest fl-istess artikolu u dan bl-eccezzjoni tas-socjeta’ konvenuta – meta allura t-Tribunal sostna li l-kondizzjonijiet tar-Ryan Air huma iktar oneruzi ghaliex interpreta tal-kondizzjoni fil-kuntratt ta’ garr tas-socjeta’ konvenuta li jirrikjedu barra RIP claim bil-miktub fil-perjodu specidikat mela allura l-istess Tribunal kien qed jinjora d-disposizzjonijiet tal-**artikoli 27 u 47 tal-Konvenzjoni** u

dan ghaliex tali interpretazzjoni tirrendi tali disposizzjoni tas-socjeta' konvenuta fil-kuntratt ta' garr taghha bhala iktar oneruza minn dak provdut mill-Konvenzjoni u allura bhala tali mhux enforzabbli ghaliex huma nulli u bla effett skond l-istess Konvenzjoni; (b) fil-kuntest ta' ghejbin ta' bagalji dawn il-kondizzjonijiet ma' japplikawx fis-sens li dak li huwa rikjest huwa li ssir azzjoni fit-terminu stipulat u la darba f'dan il-kaz l-bagalji ta' Marlene Caruana u David Caruana intilfu fil-5 ta' Jannar 2008 (Dok. "R1") u l-kawza saret fil-15 ta' Lulju 2008 mela allura tali azzjoni saret fit-terminu preskritt; (c) dwar ir-rifuzzjoni ta' taxxi dawn qed jintalbu ghaliex l-assigurati koncernati kkancellaw it-titjiriet taghhom u allura l-assigurazzjoni qed titlob rifuzzjoni ta' dik il-parti li tkun thallset bhala taxxa u dan huwa bbazat fuq dan li hemm indikat fil-biljett tal-ajru "*taxes, fees and charges*", u la darba dan l-ammont ma' thallasx lill-Gvern mela allura ghandhu jigi rifuz u ma ghandhiex tapplika l-eccezzjoni tas-socjeta' intimata li sabiex tiehu lura dan l-ammont talba trid issir fi zmien xahar u kontra administrative fee ta' 20 Euro ghall kull persuna ghaliex jekk jinzamm dan l-ammont dan jammonta ghall arrikiment indebitu; (d) kellhom jithallsu dawk il-claims fuq it-taxxa li saru talbiet ghalihom fit-terminu indikat mis-socjeta' appellanti; (e) fejn hemm indikat fis-sentenza li ghall dawk li huma talba ghar-rifuzzjoni ta' spejjez amministrattivi hawn ukoll ma jirrizultax li l-lanjanti qaghdu ghat-terminu kontrattwalmnt elenkati inghad li ma hemmx talba ghall tali rifuzzjoni izda l-argument tal-appellanti kien li jekk ghandhom jitnaqqsu administrateve charges dawn ghandhom jitnaqqsu mill-prezz tal-biljett u mhux mit-taxxi u kwalunkwe talba kellha ssir mis-socjeta' intimata permezz ta' kontro-talba li saritx u allura illum tali tnaqqis ma jistas ireggi.

Illi din il-Qorti thoss li effettivamente l-ewwel aggravju gie trattat estesivament fid-decizjoni tal-Qorti u wkoll fid-decizjoni taghha fl-ismijiet "**Gasam Mamo Insurance Limited vs Ryan Air Limited**" (A.I.C. (RCP) – 31 ta' Mejju 2012) fejn inghad li s-socjeta' appellanti ma ottemperatx ruhha mat-termini ndikati fl-**artikolu 31 tal-Montreal Convention** ghaliex fir-rigward ta' hsara lill bagalji kellu jsir *complaint* lill *carrier* fi zmien 7 t'ijiem mid-

data ta' meta giet ricevuta l-istess merkanzija, u l-istess jinghad fit-*Terms and Conditions and General Conditions of Carriage Policy* ta' Ryan Air u milli provi prodotti dan ma jirrizutax li sar. Din il-Qorti thoss ukoll li gie deciz sew li l-*PIR report* mhuwiex il-*complaint* bil-mitkub li ghandha ssir lill-carrier kemm *ai termini* tal-istess ligi internazzjonali kif ukoll *ai termini* specifici ta' provizzjonijiet stipulati minn Ryan Air, li bl-ebda mod, f'dan il-kaz ma jirrizulta li jmorru lill hinn jew jiksru dak stabilit fl-istess konvenzjoni. Jirrizulta mill-provi prodotti li dan ma sarx u wkoll li l-*PIR report* ma huwiex il-*complaint* bil-miktub li t-Trattat, l-Ligi u l-Kondizzjoni ta' garr bejn il-parijiet jikkontempla u dan jirrizulta wkoll mill-istess *PIR* li jghid testwalment li *"This report does not constitute a claim or admission of liability"*. Certament li f'dan il-kaz dan huwa car, kif hija cara l-Konvenzjoni u l-Ligi u ghalhekk lanqas biss hemm lok ta' interpretazzjoni ghaliex dak li inghad ghandhu tifsira skjeta u cara u ma jistax jinghad li hemm xi ambigwita' fis-sinifikat ta' l-istess.

Illi fis-sentenza fuq citata sar riferiment ghal dak li jipprovdi l-**Air Transport Users Council** fis-sens li:-

"If at all possible, you should report any mishandled baggage problems to the service desk in the baggage collection hall before you leave the airport. It is not a legal requirement to do so, but it is very difficult to make a claim if you do not."

Property Irregularity Report

When you report a baggage problem at the airport, the airline or agent (there will not be separate service desks for every airline) should make out a Property Irregularity Report (PIR) and give you a copy. Your airline will want to see the PIR when making a claim. But it is not a legal requirement to have a PIR and an airline should not simply dismiss the claim without one.

The PIR does not itself constitute a formal claim. You will need to write to the airline, within certain time limits (see below), enclosing a copy of the PIR.

Time Limits

The Montreal Convention states that claims should be made to an airline in writing within specified time limits. The Time limits are:

damaged baggage – seven days from the receipt of the bags.

Delayed baggage – twenty one days from delivery

Lost baggage – no time limit specified in the convention (but we advise making the complaint as soon as possible after the bag has been missing for twenty one days – see “lost baggage” above – or after the airline has declared the bag lost if sooner” (Air Transport Users Council <http://www.auc.org.uk/default.aspx?catid=306pagetype=90pageid=10190>).

Illi ghalhekk la darba dawn it-termini ma' gewx rispettati mela allura l-ewwel aggravju qed jigi michud.

Illi dwar it-tieni aggravju qed jinghad li dwar dan ma kienx hemm decizjoni mill-Ewwel Qorti u dan huwa minnu u allura din il-Qorti thoss li ghandha tiddeciedi hija dwar l-istess. Hawn is-socjeta' appellata ssostni kien sar pagament *per saldo* lill-passigiera indikati fl-ammont ta' 426.07 Euro u fil-fatt dan jirrizulta mix-xhieda ta' Aileen Healy datata 17 ta' Gunju 2009 fejn hija rreferiet ghall ittra miktuba lill-passigieri datata 25 ta' Marzu 2008 fejn hemm miktub illi *“the final figure settlement figure for your claim is therefore EUR 426.07 which is enclosed herewith in full and final settlement”* u dan l-ammont jidher li ssaraf bla ebda riserva u ghalhekk la darba dan huwa l-kaz ma jistax issa jitlobbu ammonti ulterjuri (**“Cristino Ciantar vs Philip D'Amato”** (P.A. (RCP) – 31 ta' Mejju 2001) u ghalhekk abbazi ta' dak hawn deciz dan l-aggravju wkoll qed jigi michud.

Illi it-tielet aggravju fuq it-taxxi jirrizulta li hija kondizzjoni fil-kondizzjoni tal-ivvjagar indikat f'paragrafu 4.2.1

Government taxes li jipprovdi li *"If you do not travel, you may apply in writing within one month for a full refund subject to a reasonable administration fee"* (Dok. "R1") u jirrizulta li fil-fatt dan ma sarx. L-istess jinghad dwar l-*administration fee* ghaliex fid-dokument esebit minn Aileen Healey bhala Dok. "R3" hemm indikat ikun accettat mill-passigier qabel ma jinxtara l-biljett jinghad li *"on unused tickets – the only refundable element is the Government Tax, which is subject to a reasonable administration fee"* li f'dan il-kaz huwa ta' €20. Jekk dawn humiex *unfair terms* qatt ma jidher li kien dibattut quddiem l-Ewwel Qorti u certament ma ghandhux jitqajjem l-ewwel darba quddiem din il-Qorti f'dan l-istadju ta' appell. Jinghad ukoll li jirrizulta mill-istess biljett li fejn hemm indikat *"taxes, fees and charges"* ma jirriferhiex biss ghall *Government Taxes* izda wkoll ghall charges ohra li s-socjeta' appellata jkollha thallas meta tinzel f'ajruport u dan indipendenment mill-fatt jekk wiehed jew izjed mill-passigieri ma jkunux fuq it-titjira u tali charges gew indikati f'Dok. "R6" a fol. 81 tal-process u bhala tali lanqas gew kontestati mis-socjeta' attrici. B'hekk it-tielet u l-hames aggravju qed jigu hawn michuda.

Illi l-ahhar aggravju ma jistax lanqas gie milqugh ghaliex il-kawza giet deciza fuq eccezzjonijiet li gew moghtija mis-socjeta' appellata u liema eccezzjonijiet gew trattati – eccezzjonijiet ohra t-Tribunal rrefera ghalihom izda lanqas biss ezaminahom ghaliex ma' kienx hemm bzonn li jsir dan. Ghalhekk anke dan l-aggravju qed jigi respint u ghalhekk l-appell odjern qed jigi michud.

Illi dwar ir-raba' aggravju hemm x-xhieda ta' Aileen Healey datata 24 ta' Frar 2009 fejn hija ddikjarat li hemm ammontati li mhux kontestati mis-socjeta' intimata u fil-fatt il-partijiet qabblu dwar l-istess tant li b'nota konguntiva datata 17 ta' Gunju 2009 iffirmata minn Dr. Claudine Zarb ghas-socjeta' attrici u Dr. Paul Gonzi ghas-socjeta' konvenuta jinghad li *"s-socjeta' konvenuta tiddikjara li ma hemm kontestazzjoni dwar il-claims maghmula mis-socjeta' attrici u mmarkati bl-isfar fuq id-dokument R4 ammontanti ghal €1,999.23 kif ukol zewg claims immarkati bl-orangjo relattivi ghal T083494 u T093629"*

ammontanti għall €85.14 u għalhekk ma hemm kontestazzjoni li l-ammont ta' €2,077.37 huwa dovut mis-socjeta' konvenuta lis-socjeta'” kollox kif jidher a fol. 98 tal-process. Izda dan l-ammont jidher li thallas fil-mori tant li saret nota attrici datata 14 ta' Ottubru 2009 fejn it-talba attrici giet ridotta fl-istess ammont u allura baqgħet għas-somma ta' €4,219.55 (ara nota fol. 107 tal-process); hemm izda x-xhieda ta' Aileen Healey datata 17 ta' Gunju 2009 fejn sostniet dak li qed tghid is-socjeta' appellanti li kien hemm xi tax claims li ma thallsux u dan kien sar bi svista mis-socjeta' intimata u skond d-Dok. “SM” (fol. 104 dawn jidhru li huma dwar tlett claims fl-ammont ta' €50.26 u allura dan l-aggravju qed jigi milqugh f'dan l-ammont.

III. KONKLUZZJONI.

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' r-risposta tas-socjeta' appellata datata 22 ta' Dicembru 2011 biss in kwantu l-istess hija konformi ma' dak hawn deciz, **tichad l-ewwel, it-tieni, t-tielet u l-hames aggravju fl-appell interpost mis-socjeta' appellanti GasanMamo Insurance Limited fir-rikors tal-appell tagħha datat 19 ta' April 2011, u dan għaliex l-istess huma nfondati fil-fatt u fid-dritt għar-ragunijiet hawn decizi, izda tilqa' r-raba' aggravju u għalhekk din il-Qorti qed tvarja d-decizjoni tal-Qorti tal-Magistrati Malta fl-ismijiet premissi “GasanMamo Insurance Limited vs RyanAir Limited” (Rikors Numru 261/08 SM) datata 30 ta' Marzu 2011, b'dan li minflok tilqa' t-talba attrici kif ridotta, b'dan għalhekk li tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lis-socjeta' attrici l-ammont ta' hamsin euro u sitta u ghoxrin centezmu (€50.26) rapprezentanti rifuzjoni ta' parti mit-taxxi mħallsa mill-assigurati lis-socjeta' intimata għal flights li gew kancellati, u liema ammonti l-assigurati gew kompensati mis-socjeta' attrici li b'hekk giet surrogata fid-drittijiet tagħhom bl-imghax mid-data ta' din is-sentenza.**

Bl-ispejjez tal-Ewwel Istanza kif decizi mill-Ewwel Qorti, u dawk tal-appell stante n-natura tal-kaz u dak

Kopja Informali ta' Sentenza

**hawn deciz a karigu tas-socjeta' appellanti
Gasamamo Insurance Limited.**

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----